

23.2.82

Σπαρακτικά ανθρώπινο

ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ, αντιστικτικό, με πρισματικές όψεις, τó έργο του Γ. Μανιώτη αναπτύσσει, στην πρώτη του πράξη, τή διαδικασία τής διαθοράς ενός παραστρατημένου νέου και περνώντας, στη δεύτερη, σ' ένα σατιρικό σχολιασμό τής συναισθηματικής κι επιπόλαιης αντιμετώπισης τού φαινομένου από τήν «κοινή γνώμη», άρτιώνεται, στην τρίτη, σ' ένα βαθύτερο στοχασμό πάνω στην κοινωνική εξαχρείωση, ένα σφαιρικό κοίταγμα, διαλεκτικό και υπαρξιακό, τού σύγχρονου ανθρώπου, περικυκλωμένου από τή διαθορά που δημιουργεί τó χρήμα, μέ τήν πολλαπλή αλλοτριωτική λειτουργία του. Δεν είναι μόνο ó νεαρός ήρωας τής ταινίας που ή διάστασή του μέ τήν κοινωνία τόν σπρώχνει άδυσώπητα στην καταστροφή, αλλά κι ó αντίθετος πόλος του, ó άνθρωπος τού κατεστημένου, που φανερώνεται κι αυτός μισερός και σφαγιασμένος μέσα στην έδραίωση και τήν ευμάρειά του, έχοντας θυσιάσει ζωή κι ανθρωπιά γιά τήν έπιτυχία.

Ιδιαίτερα ή πρώτη πράξη είναι εξαίρετη μέ τήν αντιστικτική, αύστηρή και λιτή ανάπτυξη, συνθεμένη μέ «φλάς μπάκ» (άναδρομές) που σκίζουν σαν άστραπές τά σκοτάδια. Ο νεαρός ήρωας, κλεισμένος στη φυλακή γιά τó έγκλημα ενός άλλου (τό φόνο ενός πλούσιου όμοφυλόφιλου) αναπολεί τή διαδρομή του ως εκεί, από τó φτωχικό του καμαράκι στο σπίτι τού πατέρα του, απ' όπου άντιλαμβάνεται τούς έρωτες τής μητέρας του μ' ένα έραστή, στα παγκάκια τών πάρκων, στη γκαρσονιέρα και στη βίλλα ενός άρσενικοίτη που τόν «φωνίζει» και, τέλος, στο σκοτεινό κελλί, ύστερα απ' τó φόνο — που δεν έκανε αυτός — τού διαθορέα του.

Μήν έχοντας μέσα στην οίκογένειά του τó ήθικό αντίστηριγμα γιά νά τόν συγκρατήσει, έξεγερμένος, άποιασμένος μέ τόν κόσμο, ó νέος αφήνεται στον κατήφορο τής διαθοράς μέ ένα πάθος αυτοκαταστροφής. Μέ τήν άφαιρετική τής αύστηρότητας, ή πράξη αυτή τοποθετεί αιχμηρά μπροστά στο θεατή τά δεδομένα τού προβλήματος, παρακινώντας τó στοχασμό του. Ο συγγραφέας έπισημαίνει τόν τρίτο δρόμο, που δεν είναι ούτε αυτός τής άρνησης ούτε εκείνος τού συμβιβασμού, αλλά ή αντίκρια, υπεύθυνη στάση άπέναντι στην πραγματικότητα, μέ τή συνάντηση τού ήρωά του μ' ένα ανθρώπινα άλληλέγγυο αλλά και ντόπιος εργάτη.

Η ΑΔΥΝΑΜΙΑ τού έργου είναι ή δεύτερη πράξη του, όπου ή σάτιρα δείχνεται πρόχειρη, ανεπεξέργαστη στην άρκεση, φαινή τής έμπνευσης. Εδώ ένας σκηνοθέτης τού συμβατικού, άποχαυνωτικού κινηματογράφου έμπνέεται από τó περιστατικό που δραματοποιήσει ή πρώτη πράξη, γιά μία μελοδραματική, σπαρζικάρδια ταινία, που τήν προδίνει μέ τούς υπέρρετες του και τούς φίλους του. Έπισημαίνεται έτσι ή παχυλή, ράθυμη άφομοίωση τού φαινομένου από τó κοινωνικό σώμα, αλλά χωρίς τήν ενάργεια και τήν πληρότητα που θά έδινε μία άξια πραγμάτωση.

Εξάλλου ή σκηνοθεσία δέ μπόρεσε νά πραγματοποιήσει (παρά μόνο στην άρχή) τó έξωφρενικό στυλ που υιοθέτησε και κατάληξε σ' ένα εύκολο γκροτέσκο, όπου και οί ήθοποιοί — μέ πρώτο τόν ίδιο κ. Ποταμίτη — δέ μπόρεσαν ν' άποδώσουν.

Στην τρίτη πράξη ξαναβρίσκουμε τόν ήρωα, νά πουλάει άναψυκτικά σέ μία πλάζ. Έχει άπολυθεί απ' τή φυλακή, ύστερα απ' τήν ανακάλυψη τού πραγματικού ένόχου και έχει διαισθανθεί άσυνειδητοποιήτα (έχει δει στ' όνειρό του τά δρώμενα τής δεύτερης πράξης) τήν έφπουχσμένην αντιμετώπιση από τήν κοινωνία τής τραγωδίας του. Η άσυνειδητοποίηση αυτή — και ταυτόχρονα τής βαριάς του άλλοτρίωσης — θά τόν σπρώξει αυτή τή φορά στη βίαιη έξέγερση και στη διάπραξη πραγματικά τού έγκλήματος γιά τó όποιο είχε άλλοτε πλανημένα καταδικαστεί. Σκοτώνει ό ίδιος — αυτόν ή κάποιον όμοιόν του — τόν διαθορέα, άνθρωπο τού κατεστημένου.

ΕΤΣΙ σπαρακτικά ανθρώπινο και συνθετικά πολύπτυχο τó έργο άποτελεί — παρά τήν άδυναμία τής δεύτερης πράξης — ένα σημαντικό άπόκτημα τού σημερινού θεάτρου μας. Σαν σκηνοθέτης, ό Ποταμίτης, μέ τή στέρεη, άκριβόλογη στην άφαιρετικότητα τής σκηνική πραγμάτωση τής πρώτης πράξης και τήν ανάπτυξη τής τρίτης μέσα σ' ένα υπέρρεαλιστικό κλίμα, που παρόμοια άναδεικνύει τήν καθολικότητά του, ξεγυμνώνει τίς αιχμές του και άξιοποιεί τίς προθέσεις του.

Σαν ήθοποιοί, δίνει άναγλυφικότητα, έσωτερική δόνηση στον ήρωα, μ' ένα εύαισθητο, πλούσιο σέ άποχρώσεις παίξιμο, ενώ γύρω του, άξιοι συνεργάτες του ζωντανεύουν και δυναμοποιούν τόν πίνακα. Η Μαρία Κωνσταντάρου είναι έξοχη στο πλαίσιο τών δυό ρόλων τής σάν μητέρα δοσμένη στις αισθησιακές άπολαύσεις τής και σάν ζάπλουτη, Αμερικανίδα τουρίστρια. Ο Βασίλης Μητσάκης, άν και κάπως υπερβολικός στο στιλιζάρισμά του, είναι έξαιρετος στους τρεις όμοφυλικούς ρόλους του, ό Πάνος Χαντζηκουτσέλης άποδίνει μέ άκρίβεια και μέ ζωντάνια τόν έραστή και τόν διάσημο τραγουδιστή, ό Στέλιος Χαλκιαδάκης είναι πολύ καλός ιδιαίτερα σάν πατέρα και παρόμοια ή Μαρίνα Ταβουλάρη και ό Τάσος Δήμας διακρίνονται ιδιαίτερα στους ρόλους σάν Μαρία, ή πρώτη και σάν εργάτης ό δεύτερος.

Στην καλή παράσταση συμβάλλουν τά σκηνικά και κουστούμια τής Μύριαμ Περικλιώτη και οί φωτισμοί τού Χρήστου Θεοχάρη.

ΑΝΤ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗΣ